

Posudek

na rigorózní práci Mgr. Tomáše Surgoše „Právna fikcia exteritoriality miestností mise ako
obsoletná teória medzinárodného práva“

Rigorózní práce je venována problematice diplomatického práva. Práce je členěna na úvod, čtyři části a závěr, její celkový rozsah je 115 stran.

Autor se ve své práci zaměřil pouze na jednu otázku, nicméně považovanou za významnou v problematice diplomatického práva, která se týká právního postavení místností diplomatické mise.

V první části uchazeč vymezuje pojem místností mise, v tomto směru se zabývá otázkou historického vývoje a účelu místností mise. Následující část obsahuje rozbor pojem exteritoriality, který je základem celé práce. Přínosná je snaha autora o odlišení pojmu exteritorialita a extrateritorialita na str 21 – 22. V tomto směru uchazeč poukazuje na to, že část autorů mezi oběma pojmy nerozlišuje, jiní autoři tyto pojmy rozlišují. Správně dospívá k závěru, že je třeba oba pojmy rozlišovat a ztotožňuje se s názory např. Fishela a Leeho (str. 22). Vzhledem k tomu, že rigorózní práce není zaměřena na pojem extrateritorialita uchazeč se dále tímto pojmem nezabývá. Kapitola rovněž obsahuje různé aspekty exteritoriality včetně toho, že poukazuje na příčiny a důsledky akceptace exteritoriality.

V této kapitole rozebírá také pojem fiktivní státní území (str. 39 a násl). Poukazuje zde na problémy spojené s nejasnostmi při výkladu tohoto pojmu. Na jiném místě uchazeč konstatuje, že většina autorů výraz fikce nepoužívá, chápou ji jako metaforu prostřednictvím, které by bylo možné vysvětlit omezení přijímajícího státu ve vztahu k místnostem mise (str. 24). V závěru této kapitoly autor uvádí příklad, kdy by místnost mise Slovenské republiky v zahraničí tvořily svrchované území Slovenské republiky, jaké by to mělo důsledky (str. 41 – 42), konstatuje, že takovéto pojetí není akce akceptovatelné.

Třetí část rigorózní práce je venována problematice místností mise a jejich postavení de lege lata. Rozebírá tuto otázku z hlediska mezinárodního obyčejového práva, smluvního práva, mezinárodněprávní doktríny a také judikatury Mezinárodního soudního dvora. Uchazeč v této části uvádí řadu různých příkladů, zejména uvádí názory významných odborníků na mezinárodní právo. Z výčtu názorů představitelů nauky je zřejmé, že ztotožňování místností mise za území cizího státu je odmítáno. V závěru konstatuje, že z přehledu názorů představitelů mezinárodní doktríny lze vyvodit, že za exteritoriální teorií nauka dnes již nestojí (str. 61). Pokud jde o judikaturu Mezinárodního soudního dvora, zabývá se uchazeč

dvěma případy a dospívá k závěru, že reflexe exteritoriální teorie v judikatuře Mezinárodního soudního dvora absentuje, resp. přinejmenším zůstává nepotvrzenou (str. 63).

Ve čtvrté části své práci uchazeč popisuje problematiku místností mise v judikatuře vybraných států (str. 64 a násl.), mezi nimi Slovenské republiky. Právě rozsudek Nejvyššího soudu Slovenské republiky z roku 2006 byl jedním z důvodů pro vypracování předložené rigorózní práce. V rozsudku soud pro účely Zákona o dani z přidané hodnoty konstatoval, že zastupitelský úřad v Bukurešti je výsostným územím Slovenské republiky a je třeba na něj pohlížet, jako by se nacházel na území Slovenské republiky (str. 89). Právě na vyvrácení konstatování v tomto rozsudku je založena rigorózní práce.

Pokud jde o hodnocení, autorovi se podařilo přesvědčivě z hlediska rozboru příslušných právních norem i z rozboru názorů nauky a příslušné judikatury prokázat svou tezi, že status místností mise de lege lata na exteritoriální teorii nestojí a že místnosti mise tvoří území přijímajícího státu. Práce má logickou strukturu, uchazeč použil velké množství děl nauky v různých jazycích, velký počet různých případů obsahuje také 561 poznámek pod čarou.

Rigorózní práce plně splňuje požadavky kladené na tyto práce a **doporučuji** jí proto k ústní obhajobě. Při ústní obhajobě doporučuji, aby se uchazeč zamyslel nad možností, zda existuje právní titul pro uplatnění jurisdikce vysílajícího státu, v případě např. spáchání trestného činu v místnostech mise nebo možnost uplatnění daňových zákonů v souvislosti s místnostmi mise.

V Praze dne 28. dubna 2009

doc. JUDr. Jan Ondřej, CSc., DSc.